

ТАҚРИЗ

ба автореферати Элмуродова Давлатбӣ Анваровна дар мавзӯи «Масъалаҳои модарӣ дар оилаҳои нопурраи ҷомеаи муосири Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050100 – Сотсиология (6D050104 – Сохтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ) пешниҳод шудааст.

Тағйироти ҷомеа ва паҳншавии арзишҳои ҷаҳонишавӣ боиси пайдоиши муносибатҳои нави оилавӣ гардида, ба сохтори анъанавии оила ҳамчун институти иҷтимоӣ таъсири назаррас мерасонанд. Дар муносибатҳои оилавӣ баробари дигаргуниҳои мусбат боз як қатор падидаҳои номатлуби оилавӣ, мисли паҳнгардии арзишҳо ва фарҳанги бегона, афзоиши босуръати ҳолатҳои қатъи гаштани ақди никоҳҳо ва ҷудошавии ҳамсарон, қачрафторихо дар байни аъзоёни оила, заифгардидани неруи иҷтимоикунони оила, зиёд шудани шумораи оилаҳои нопурра ва модарони танҳо ба мушоҳида мерасанд. Маҳз чунин падидаҳои номатлуб боис гаштаанд, ки институти оила вазифаҳои асосӣ ва анъанавии худро иҷро карда наметавонад.

Диссертант қайд менамояд, ки яке аз падидаҳои оилавие, ки солҳои охир дар Тоҷикистон ботадриҷ паҳн мегардад, зиёд шудани шумораи модарони танҳо ва оилаҳои нопурра мебошад. Таҳлили натиҷаҳои таҳқиқотҳо нишон медиҳанд, ки дар сурати қатъи гардидани ақди никоҳ фарзанд ё фарзандон ба тарбияи модарони танҳо мемонанд ва оилаи нопурра пайдо мегардад. Пайдоиши оилаҳои нопурра ба дигар омилҳои иҷтимоӣ низ алоқамандӣ дорад, аммо дар ҳама ҳолат меҳвари асосии оилаҳои нопурраро асосан модарони танҳо ва фарзандони онҳо ташкил медиҳанд. Аксарияти модарони танҳо, ки занҳои ҷавон ҳастанд, пас аз ҷудо шудан аз шавҳарони худ таҷрибаи кофӣ ҳаёти мустақилона, малакаҳои тарбияи фарзандон ва касбу ҳунар надоранд, ҳукуку озодихо ва имтиёзҳои қонунии ҳешро намедонанд. Бо ин сабабҳо, онҳо ба

шароити нави ҳаёти худ зуд мутобиқ шуда натавониста, ба ҳолати ногувори равонӣ ва вазъи мушкили ҳаётӣ гирифтор мегарданд.

Лозим ба ёдоварист, ки муаллиф ҳангоми таҳлили мавзӯ мазмуни ба худ хоси илми сотсиолгияро ба кулли истифода бурдааст. Диссертант аз усулҳои гуногуни илмӣ (таҳлил, таркиб, индуксия, дедуксия, аналогия абстраксиякунонӣ ва ғ.) истифода бурда, таҳлили муқоисавии андешаҳои муҳаққиқони гуногуни хориҷӣ ва ватаниро вобаста ба мавзӯи тақризшаванда аз мавқеи хуби илмӣ баҳо додааст.

Дар маҷмӯъ автореферати диссертатсияи Элмуродова Давлатбӣ Анваровна дар сатҳи хуби илмӣ навишта шудааст. Ин як тадқиқоти мукамал ва асли доир ба мавзӯи мубрами имрӯзаи ҷомеаи тоҷикистонӣ буда, бо таҳлилҳои илмии худ фарқ мекунад. Сохтори диссертатсия тибқи мақсад ва вазифаҳои он, инчунин талаботи таҳқиқоти муттасил ва мантиқӣ интихоб карда шудааст. Бобҳо ва зербобҳои диссертатсия бо дарназардошти усулҳои тафаккури илмӣ ва таҳқиқи мантиқӣ таҳия гашта, тамоми ҷанбаҳои мавзӯро вобаста ба пешрафти илми сотсиолгияи замони муосир фаро мегиранд.

Муқаддимаи автореферат мубраммият, дараҷаи таҳқиқи мавзӯ, робита, мақсад ва вазифаҳо, объект, марҳила, макон ва давраи таҳқиқоти илмӣ, навгонӣ, аҳамияти назариявӣ амалии диссертатсия ва дигар паҳлӯҳои илмие, ки зикраш дар муқаддима хатмӣ мебошанд, дарбар мегирад.

Муаллифи диссертатсия тавассути мақола ва маърузаҳо дар конференсияҳои илмӣ-амалӣ ба маърази васеи хонандагон пешниҳод намудааст, ки аз саҳми шахсии муаллифи диссертатсия шаҳодат медиҳад. Илова бар ин барои боз ҳам хуб нишон додани саҳми муаллиф дар навгонии илмии таҳқиқоти диссертатсионӣ ва нуқтаҳои илмӣ, ки ба ҳимоя пешниҳодшаванда хело нозукбинона, матраҳ гардидаанд.

Дар диссертатсияи Элмуродова Давлатбӣ Анваровна, чунин эродро баён менамоем: Дар зербоби якуми боби аввал пайванди мантиқии

масъалагузориҳо дурӯст ба роҳ монда нашудааст ва барои дарку фаҳми хонанда каме мушкил мебошад. Дар зербоби дуюм аз осорҳои илмии мутафакирони тоҷику форс кам истифода шудааст ва бештар муаллиф ба муҳаққиқони хориҷӣ таваҷҷуҳ намудааст.

Новобаста аз эроди пешниҳодгардида ва тавсияе, ки болотар зикр кардем, дар маҷмӯъ муҳтавои автореферати диссертатсияи муҳаққиқро кам намегардонанд ва мазмуни илмии мусбии авторефератро тағйир намедиханд, зеро онҳо хусусияти ҷузъӣ доранд.

Дар маҷмӯъ, аз мазмуни автореферати диссертатсия бар меояд, ки тадқиқоти диссертатсионии Элмуродова Давлатбӣ Анваровна кори илмии мустақилона буда, хулоса ва пешниҳодҳои он мантиқан дуруст ва илман асоснок гардида, баанҷомрасида мебошанд.

Аз таҳлилу омӯзиши матни пурраи автореферат, чуни бояд хулоса кард, ки он ба талаботи Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст ҷавобгӯ буда, муаллифи он Элмуродова Давлатбӣ Анваровна бошад, сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисоси 6D050100 – Сотсиология (6D050104 – Сохтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ) мебошад.

Муқарриз:

Доктори фалсафа, профессори кафедраи
онтология ва назарияи маърифти
Донишгоҳи Миллии Тоҷикистон

Маҳмадизода Н.Д.

Имзои Н.Д. Маҳмадизодаро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсусӣ
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Тавқиев Э.Ш.

21.11.2023